

KLAGANDE

██████████ ██████████

Ombud: Christian Källström
Humana Assistans AB
Box 184
701 43 Örebro

MOTPART

Omsorgsnämnden i Trollhättans kommun
Box 981
461 29 Trollhättan

ÖVERKLAGAT AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten i Göteborgs dom den 13 april 2017
i mål nr 7253-16, se bilaga A

SAKEN

Personlig assistans

KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

Kammarrätten avslår överklagandet.

YRKANDEN M.M.

██████████ yrkar att han beviljas ersättning för 2016 för utförd assistans med 288 kr per timme och att redovisad kostnad om drygt 55 kr för administration därigenom får anses skälig. Han anför följande. I kostnadsposten för administrativa kostnader ingår även assistansomkostnader samt kostnader för utbildning, introduktion, arbetsmiljöarbete och eventuella arbetsmiljöinsatser. Dessa kostnader varierar beroende på omsättningen av assistenter samt antalet aktiviteter och resor. Enligt tidigare

kammarrättspraxis har kostnader för enbart administration med över 19 procent accepteras som skäliga (jfr Kammarrätten i Sundsvalls dom den 30 september 2014 i mål nr 450-13).

Kommunen har inte redovisat sina kostnader för utförande av assistans i egen regi. Den begärda ersättningen understiger den statliga assistansersättningen enligt socialförsäkringsbalken och överstiger inte väsentligen kommunens egna faktiska kostnader. Den finns därför inte skäl att bevilja ersättning med ett lägre belopp än det statliga schablonbeloppet. Det är dessutom tveksamt om en kommun ska detaljstyra hur lämnad ersättning används.

Det assistansbolag han anlitar debiterar kunden en avgift beräknad per timme för att administrera assistansen. Avgiften är inte individuellt beräknad för varje enskild kund utan baseras på assistansbolagets genomsnittliga administrationskostnad för hela kundkollektivet och debiteras därefter varje kund med samma belopp per timme. En individuell beräkning skulle vara mycket svår att göra och innebära en kraftig ökning av bolagets interna ekonomiadministration.

Den ersättning som kommunen ska ersätta honom för är hans faktiska kostnad för assistansen. Den utgörs av vad det kostar honom att köpa den personliga assistansen av assistansbolaget. Då årskostnaden för hans assistans fastställs med utgångspunkt i av kommunen beviljade assistanstimmar är den individuellt beräknad.

Omsorgsnämnden i Trollhättans kommun anser att överklagandet ska avslås och anför följande. Kommunen står för verkliga och skäliga kostnader. Assistansbolaget anger att det är svårt att beräkna och redovisa den individuella kostnaden för administration för varje kund. Av Högsta förvaltningsdomstolens praxis framgår att kommunen ska kunna kräva in underlag som möjliggör en bedömning av kostnadernas storlek och

skälighet. Kostnader för omkostnader, administration m.m. om 10 procent godtas. En kostnad om 19 procent för aktuella poster är däremot inte skälig.

SKÄLEN FÖR KAMMARRÄTTENS AVGÖRANDE

██████████ har valt att anlita Humana Assistans som assistansanordnare. Assistansanordnaren tar ut en avgift för assistansen med 288 kr per timme, vilket motsvarar schablonbeloppet för den statliga assistansersättningen för 2016. Av yrkad timersättning uppgår kostnader för administration m.m. till drygt 55 kr per timme vilket motsvarar omkring 19 procent av begärd ersättning. Omsorgsnämnden har beviljat endast drygt 256 kr per timme i ersättning varav 10 procent utgör administrationskostnader m.m.

Målet gäller vad som är skäliga kostnader för ██████████ och därmed med vilket belopp per timme som ekonomiskt stöd kan utgå till honom.

Kammarrättens bedömning

Av rättspraxis framgår att en kommuns skyldighet att utge ersättning för personlig assistans avser de verkliga kostnaderna för den och att en kommun har rätt att kräva att den enskilde ger in underlag som möjliggör en bedömning av kostnadernas storlek och skälighet. Detta gäller även om anspråket inte överstiger det schablonbelopp som fastställts för den statliga assistansersättningen och utan att det framkommit något som i och för sig ger anledning att ifrågasätta kostnaderna (se Högsta förvaltningsdomstolens avgörande HFD 2016 ref. 87).

Det måste därför enligt kammarrättens mening vila på den enskilde som begär ersättning att visa att kostnaderna i det enskilda fallet är skäliga, oavsett om kostnaderna är högre eller lägre än det statliga schablonbeloppet för assistansersättning enligt socialförsäkringsbalken. Därvid kan det krävas av den enskilde att denne i vart fall översiktligt kan redovisa hur kostnaderna per assistanstimme fördelats för att möjliggöra en

bedömning av kostnadernas skälighet, (se Kammarrätten i Göteborgs dom i mål nr 934-17).

Av utredningen framgår att Humana Assistans debiterar samtliga sina kunder en kostnad för lämnad personlig assistans med ett belopp per timme som motsvarar den statliga schablonersättningen för assistansersättning. Den kostnad som [REDACTED] yrkar ersättning för är således inte baserad på verkliga kostnader för utförandet av hans assistans utan utgörs av en genomsnittlig kostnad för samtliga assistansbolagets kunder som har personlig assistans. Omsorgsnämnden har, som angivits ovan, godtagit en kostnad för administration av lämnad assistans motsvarande 10 procent av beviljad timersättning eller drygt 25 kr. [REDACTED] har inte redogjort för några omständigheter som medför att en högre andel än den redan beviljade bör bedömas som skäliga kostnader. Detta innebär att förvaltningsrättens dom inte ska ändras.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga B (formulär 1).

Petter Classon

Henrik Brüsin

Rebecka Isaksson
referent

**FÖRVALTNINGSRÄTTEN
I GÖTEBORG**

Avd. 2

DOM
2017-04-13
Meddelad i Göteborg

Mål nr
7253-16

KLAGANDE

[REDACTED]
[REDACTED]
[REDACTED]

Ombud:
Lovisa Löfstrand
Humana Assistans AB
Box 184
701 43 Örebro

MOTPART

Omsorgsnämnden
Trollhättans Stad
Box 981
461 29 Trollhättan

ÖVERKLAGAT BESLUT

Omsorgsnämndens beslut den 8 juni 2016

SAKEN

Ekonomiskt stöd för personlig assistans enligt lagen (1993:387) om stöd och service till vissa funktionshindrade, förkortad LSS

FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Förvaltningsrätten avslår överklagandet.

Dok.Id 470825

Postadress Box 53197 400 15 Göteborg	Besöksadress Sten Sturegatan 14	Telefon 031 - 732 70 00 E-post: forvaltningsrattenigoteborg@dom.se www.forvaltningsrattenigoteborg.domstol.se	Telefax 031 - 711 78 59	Expeditionstid måndag–fredag 08:00-16:00
---	---	--	-----------------------------------	---

BAKGRUND

Omsorgsnämnden i Trollhättans Stad (nämnden) avslog [REDACTED] ansökan om högre timersättning för personlig assistans enligt LSS. Beslutet motiverades bl.a. enligt följande. [REDACTED] har beviljats ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för personlig assistans med 256 kr per assistanstimme. Assistansanordnaren har i det yrkade beloppet om 288 kr per assistanstimme gjort påslag med 19 procent för omkostnader, administration m.m. Ett påslag för dessa omkostnader kan endast godtas med ett belopp motsvarande 10 procent.

YRKANDEN M.M.

[REDACTED] yrkar att han ska beviljas timersättning för personlig assistans i ansökt omfattning och anför bl.a. följande. Han har ansökt om ersättning motsvarande Försäkringskassans schablon och har, utan att vara skyldig att göra det, tydligt redovisat vad kostnaderna hänför sig till. Beloppet utgör därför hans faktiska kostnader för assistansen. Eftersom beloppet inte överstiger det statliga schablonbeloppet och det inte kommit fram något som tyder på att kostnaderna är oskäligen, ska beloppet anses skäligen. Posterna för delar av kostnaden får enligt kammarrättspraxis variera utan att den enskilde ska riskera att bli utan ekonomiskt stöd för de faktiska kostnaderna.

Nämnden anser att överklagandet ska avslås och anför bl.a. följande. Kommunens skyldighet att ge ekonomiskt stöd till skäligen kostnader för personlig assistans ska utgå från de verkliga kostnaderna varvid det statliga schablonbeloppet kan vara till viss ledning. Försäkringskassans belopp om 288 kr är ett schablonbelopp och inte ett faktiskt belopp. Ersättningen per assistanstimme ska ersätta assistansanordnarens administrativa kostnader, men frågan är vilka kostnader som assistansanordnaren lägger i de

administrativa kostnaderna. Det är inte styrkt att de redovisade kostnaderna faktiskt avses att täcka kostnaden för utförd assistans per timme.

SKÄLEN FÖR FÖRVALTNINGSRÄTTENS AVGÖRANDE

Tillämpliga bestämmelser m.m.

Av 2 § andra stycket och 9 § 2 LSS följer, såvitt nu är aktuellt, att kommunen svarar för att lämna biträde av personlig assistent eller ekonomiskt stöd till skäliga kostnader för sådan assistans, till den del behovet av stöd inte täcks av beviljade assistanstimmar enligt 51 kap. socialförsäkringsbalken (2010:110).

Den statliga assistansersättningen lämnas enligt 51 kap. 11 § socialförsäkringsbalken med ett av regeringen fastställt schablonbelopp per timme.

Förvaltningsrättens bedömning

Frågan i målet är om [REDACTED] har rätt till högre ersättning för personlig assistans än vad nämnden beviljat.

Ersättning för personlig assistans beviljas för de verkliga kostnaderna för assistansen under förutsättning att de är skäliga. [REDACTED] har yrkat ersättning med ett belopp motsvarande det statligt fastställda schablonbeloppet om 288 kr. Även om anspråket inte överstiger det statliga schablonbeloppet, måste kommunen kunna kräva att den enskilde ger in underlag som möjliggör en bedömning av kostnadernas storlek och skälighet (jfr HFD 2016 ref. 87). Att det yrkade beloppet är inom ramen för det statliga schablonbeloppet gör således inte i sig att beloppet ska anses skäligt.

Till ansökan har [REDACTED] bifogat underlag i form av en budget med beräknade kostnader för assistansen. Av handlingarna i målet framgår att 19 procent av den av [REDACTED] yrkade timersättningen avser posten omkostnader, administration m.m. Även om det ekonomiska stödet för personlig assistans ska omfatta även sådana kostnader måste andelen i det aktuella målet betraktas som hög. I målet har också kommit fram att den begärda timkostnaden är den som det anlitade assistansbolaget regelmässigt tar ut gentemot sina kunder, dvs. att den inte specifikt grundar sig på kostnaderna för [REDACTED] assistans. Mot den bakgrunden anser förvaltningsrätten att den beviljade ersättningen om 256 kr per assistanstimme är skälig. [REDACTED] har därmed inte rätt till högre ersättning än vad nämnden beviljat och överklagandet ska avslås.

HUR MAN ÖVERKLAGAR, se bilaga 1 (DV 3109/1 B)

Karin Hartmann
Rådman

Föredragande i målet har varit förvaltningsrättsnotarien Viktor Arnesson.

HUR MAN ÖVERKLAGAR - PRÖVNINGSTILLSTÅND

Den som vill överklaga förvaltningsrättens beslut ska skriva till Kammarrätten i Göteborg.

Skrivelsen ska dock skickas eller lämnas till förvaltningsrätten.

För att kammarrätten ska kunna ta upp Ert överklagande måste Er skrivelse ha kommit in till förvaltningsrätten **inom tre veckor** från den dag då Ni fick del av domen/beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Om sista dagen för överklagande infaller på lördag, söndag eller helgdag, midsommarafton, julafton eller nyårsafton räcker det att besvärshandlingen kommer in nästa vardag.

Om klaganden är en part som företräder det allmänna, ska överklagandet alltid ha kommit in inom tre veckor från den dag beslut meddelades.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i kammarrätten fordras att **prövningstillstånd** meddelas. Kammarrätten lämnar prövningstillstånd om

1. det finns anledning att betvivla riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
2. det inte utan att sådant tillstånd meddelas går att bedöma riktigheten av det slut som förvaltningsrätten har kommit till,
3. det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas av högre rätt, eller
4. det annars finns synnerliga skäl att pröva överklagandet.

Om prövningstillstånd inte meddelas står förvaltningsrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till kammarrätten varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla

1. Klagandens person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Adress och telefonnummer till klagandens arbetsplats ska också anges samt eventuell annan adress där klaganden kan nå för delgivning. Om dessa uppgifter har lämnats tidigare i målet – och om de fortfarande är aktuella – behöver de inte uppges igen. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras, ska ändringen utan dröjsmål anmälas till kammarrätten.
2. den dom/beslut som överklagas med uppgift om förvaltningsrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet,
3. de skäl som klaganden anger till stöd för en begäran om prövningstillstånd,
4. den ändring av förvaltningsrättens dom/beslut som klaganden vill få till stånd,
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.

Adressen till förvaltningsrätten framgår av domen/beslutet.

HUR MAN ÖVERKLAGAR

Den som vill överklaga kammarrättens avgörande ska skriva till Högsta förvaltningsdomstolen. Skrivelsen ställs alltså till Högsta förvaltningsdomstolen *men ska skickas eller lämnas till kammarrätten*.

Överklagandet ska ha kommit in till kammarrätten *inom tre veckor* från den dag då klaganden fick del av beslutet. Om beslutet har meddelats vid en muntlig förhandling, eller det vid en sådan förhandling har angetts när beslutet kommer att meddelas, ska dock överklagandet ha kommit in inom tre veckor från den dag domstolens beslut meddelades. Tiden för överklagande för det allmänna räknas dock från den dag beslutet meddelades.

Om sista dagen för överklagande infaller på en lördag, söndag eller helgdag, midsommar-, jul- eller nyårsafton, räcker det att skrivelsen kommer in nästa vardag.

För att ett överklagande ska kunna tas upp i Högsta förvaltningsdomstolen krävs att *prövningstillstånd* meddelas. Högsta förvaltningsdomstolen lämnar prövningstillstånd om det är av vikt för ledning av rättstillämpningen att överklagandet prövas eller om det finns synnerliga skäl till sådan prövning, såsom att det finns grund för resning eller att målets utgång i kammarrätten uppenbarligen beror på grovt förbiseende eller grovt misstag.

Om prövningstillstånd inte meddelas står kammarrättens beslut fast. Det är därför viktigt att det klart och tydligt framgår av överklagandet till Högsta förvaltningsdomstolen varför man anser att prövningstillstånd bör meddelas.

Skrivelsen med överklagande ska innehålla följande uppgifter;

1. den klagandes namn, person-/organisationsnummer, postadress, e-postadress och telefonnummer till bostaden och mobiltelefon. Dessutom ska adress och telefonnummer till arbetsplatsen och eventuell annan plats där klaganden kan nås för delgivning lämnas om dessa uppgifter inte tidigare uppgetts i målet. Om klaganden anlitar ombud, ska ombudets namn, postadress, e-postadress, telefonnummer till arbetsplatsen och mobiltelefonnummer anges. Om någon person- eller adressuppgift ändras är det viktigt att anmälan snarast görs till Högsta förvaltningsdomstolen
2. det beslut som överklagas med uppgift om kammarrättens namn, målnummer samt dagen för beslutet
3. de skäl som klaganden vill åberopa för sin begäran om att få prövningstillstånd
4. den ändring av kammarrättens beslut som klaganden vill få till stånd och skälen för detta
5. de bevis som klaganden vill åberopa och vad han/hon vill styrka med varje särskilt bevis.